

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
JULIANE KOKOTT
przedstawiona w dniu 21 czerwca 2012 r.¹

Sprawa C-566/10 P

**Republika Włosa
przeciwko
Komisji Europejskiej
przy udziale:**

Republiki Greckiej

Odwołanie — System językowy — Ogłoszenia o konkursach otwartych na stanowisko administratorów i asystentów — Publikacja w trzech językach urzędowych — Uzupelnienie we wszystkich językach urzędowych — Wybór drugiego języka spośród trzech języków urzędowych — Rozporządzenie nr 1 — Artykuły 1d, 27, 28 i art. 29 ust. 1 regulaminu pracowniczego urzędników — Artykuł 1 ust. 1 i 2 załącznika III do regulaminu pracowniczego urzędników — Równość traktowania — Uzasadnienie — Ochrona uzasadnionych oczekiwań

I – Wprowadzenie

1. Instytucje europejskie nie mają dotychczas do dyspozycji rybki Babel², dzięki której bariery językowe stałyby się bezprzedmiotowe, lecz jedynie Systran, system komputerowy służący tłumaczeniu w ograniczonym zakresie tekstów, którego stosowanie jest kwestionowane w ramach jednej ze spraw³. W celu zapewnienia komunikacji w ramach swoich jednostek organizacyjnych, instytucje podejmują od niedawna próby rekrutowania pracowników, którzy władają językiem niemieckim, angielskim lub francuskim jako *językiem obcym*⁴. Włochy upatrują w tym naruszenia systemu językowego Unii. To państwo członkowskie kwestionuje z tego powodu ogłoszenia o trzech konkursach.

2. Jak wiadomo, kwestia językowa należy do bardzo delikatnych. Dlatego art. 290 WE (obecnie, po zmianie, art. 342 TFUE) przewiduje odnośnie do przepisów regulujących tę kwestię podejmowanie decyzji przez Radę w drodze jednomyślności; także art. 22 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej uznaje jednoznacznie zasadę wielojęzykowości. Centralny punkt niniejszego odwołania stanowią w związku z tym kwestia dyskryminacji ze względu na język i zasada wielojęzykowości. Poza tym odwołanie dotyczy raczej formalnych aspektów ogłoszeń o konkursach i naruszenia zasady uzasadnionych oczekiwań, a także obowiązku uzasadniania.

1 — Język oryginału: niemiecki.

2 — Douglas Adams, *The Hitchhiker's Guide to the Galaxy*, Chapter 6, London 1979.

3 — Zobacz wyrok Sądu z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie T-19/07 Systran i Systran Luxembourg przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-6083, odwołanie przed Trybunałem, sprawa C-103/11 P.

4 — Zobacz oprócz przedmiotowych konkursów np. ogłoszenie o konkursie otwartym EPSO/AD/230/12 (AD 5) i EPSO/AD/231/12 (AD 7), Dz.U. 2012, C 76 A, s. 1, rozdział III, nr 2 lit. b).

II – Ramy prawne

A – Prawo pierwotne

3. Artykuł 290 WE przydziela kompetencję określenia systemu językowego Radzie:

„System językowy instytucji Wspólnoty określa Rada, stanowiąc jednomyślnie, bez uszczerbku dla postanowień statutu Trybunału Sprawiedliwości”.

4. W kontekście systemu językowego nie bez znaczenia pozostaje również art. 22 proklamowanej w dniu 7 grudnia 2000 r. w Nicei Karty praw podstawowych Unii Europejskiej⁵ (zwanej dalej „kartą”).

„Unia szanuje różnorodność kulturową, religijną i językową”.

B – Rozporządzenie nr 1

5. Artykuły 1 oraz art. 4–6 rozporządzenia Rady nr 1 z dnia 15 kwietnia 1958 r. w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej⁶ stanowią w wersji mającej zastosowanie w niniejszej sprawie, co następuje:

„Artykuł 1

Językami urzędowymi i językami roboczymi instytucji Unii są języki: angielski, bułgarski, czeski, duński, estoński, fiński, francuski, grecki, hiszpański, irlandzki, litewski, łotewski, maltański, niemiecki, niderlandzki, polski, portugalski, rumuński, słowacki, słoweński, szwedzki, węgierski i włoski.

[...]

Artykuł 4

Rozporządzenia i inne dokumenty powszechnie obowiązujące sporządza się w językach urzędowych.

Artykuł 5

Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej publikuje się w językach urzędowych.

Artykuł 6

Instytucje mogą określić szczegółowe zasady stosowania systemu językowego w swych regulaminach”.

5 — Dz.U. C 364, s. 1, ponownie proklamowanej uroczystie w dniu 12 grudnia 2007 r. w Strasburgu (Dz.U. 2007, C 303, s. 1 i Dz.U. 2010, C 83, s. 389).

6 — Dz.U. 1958, nr 17, s. 385.

C – *Regulamin pracowniczy urzędników*

6. Artykuł 1d ust. 1 Regulaminu pracowniczego urzędników Wspólnot Europejskich (zwanego dalej „regulaminem pracowniczym”) zawiera wielorakie zakazy dyskryminacji:

„W stosowaniu niniejszego regulaminu pracowniczego zakazuje się wszelkich przejawów dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne i inne, przynależność do mniejszości narodowej, status majątkowy, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną”.

7. Uzasadnienie różnego traktowania uregulowane jest w art. 1d ust. 6 regulaminu pracowniczego:

„Przy stosowaniu zasady niedyskryminacji oraz zasady proporcjonalności należy zapewnić, by wszelkie ograniczenia tych zasad opierały się na obiektywnych i uzasadnionych podstawach oraz służyły osiągnięciu zgodnych z prawem celów w ramach ogólnego interesu polityki kadrowej. [...]”.

8. Artykuł 27 regulaminu pracowniczego reguluje podstawy polityki zatrudnienia:

„Przy zatrudnianiu dąży się do pozyskania do służby urzędników spełniających najwyższe wymogi w zakresie kwalifikacji, wydajności i uczciwości, rekrutowanych spośród obywateli państw członkowskich z uwzględnieniem możliwie szerokiego zasięgu geograficznego.

Żadne stanowiska nie mogą być rezerwowane dla obywateli określonego państwa członkowskiego”.

9. Artykuł 28 regulaminu pracowniczego zawiera minimalne wymogi dotyczące mianowania na urzędnika:

„Na urzędnika może zostać powołany jedynie ten, kto:

[...]

f) wykazuje gruntowną znajomość jednego z języków Wspólnot oraz zadowalającą znajomość innego języka Wspólnoty w zakresie niezbędnym dla wykonywania swoich obowiązków”.

10. Artykuł 29 regulaminu pracowniczego reguluje procedurę obsadzania stanowisk:

„1. Przed obsadzeniem wakującego stanowiska w instytucji organ powołujący najpierw rozważa, czy:

[...]

zatem zastosowano procedurę konkursową w oparciu o świadectwa posiadanych kwalifikacji albo testy lub zarówno w oparciu o świadectwa kwalifikacji, jak i testy. Załącznik III ustala procedurę konkursową”.

11. Spośród regulacji dotyczących treści ogłoszeń zgodnie z art. 1 ust. 1 załącznika III szczególnie interesujące są wskazówki dotyczące różnych form konkursu w lit. a) oraz wymogów co do znajomości języków w lit. f).

„[Ogłoszenia o konkursach] [m]uszą [...] określać:

a) charakter konkursu (konkurs o charakterze wewnętrznym dla jednej instytucji, konkurs o charakterze wewnętrznym dla kilku instytucji, konkurs otwarty, w odpowiednich przypadkach, wspólny dla dwóch lub większej liczby instytucji);

[...]

- f) w odpowiednich przypadkach, znajomość języków wymaganą w związku ze szczególnym charakterem podlegających obsadzeniu stanowisk;

[...]

[...]”.

12. Artykuł 1 ust. 2 załącznika III reguluje publikację:

„Ogłoszenie o konkursie otwartym zostaje opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* przynajmniej na miesiąc przed końcową datą zgłaszania kandydatur oraz, w odpowiednich przypadkach, przynajmniej na dwa miesiące przed przeprowadzeniem testów”.

III – Stan faktyczny

13. Republika Włoch zaskarża dwa ogłoszenia dotyczące w sumie trzech konkursów⁷ Europejskiego Urzędu Doboru Kadr (zwanego dalej „EPSO”). Rzeczone ogłoszenia opublikowane zostały początkowo jedynie w niemieckim, angielskim oraz francuskim wydaniu Dziennika Urzędowego. Ogłoszenie dotyczące dwóch pierwszych konkursów było przedmiotem skargi w sprawie T-166/07, ogłoszenie trzeciego konkursu zaskarżono w sprawie T-285/07.

14. Według pkt II.A. poszczególnych warunków pierwsze dwa konkursy służyć miały utworzeniu rezerwy kadrowej do obsady wolnych stanowisk w instytucjach Unii Europejskiej. Punkt II.A. ogłoszenia o trzecim z konkursów zawierał informację, iż Komisja Europejska nie bierze udziału w tym konkursie i w związku z tym nie zatrudni ona żadnego z kandydatów wpisanych na listę rezerwową.

15. Wymogi w zakresie znajomości języków zostały określone w pkt I.A.2 ogłoszenia o konkursie EPSO/AD/94/07 i EPSO/AD/95/07 i w pkt I.A.3 ogłoszenia o konkursie EPSO/AST/37/07. Zgodnie z rzeczonymi wymogami kandydaci musieli mieć biegłą znajomość jednego z języków urzędowych Unii oraz dobrą znajomość innego języka urzędowego, którym musiał być język niemiecki, angielski lub francuski.

16. W punkcie I. B. ogłoszono, iż wstępne testy selekcyjne przeprowadzone zostaną w drugim języku kandydata. Zgodnie z powyższym kandydaci musieli zadeklarować, czy wstępne testy selekcyjne oraz testy konkursowe zdawać chcą w języku niemieckim, angielskim czy francuskim.

17. Ponadto w ogłoszeniu wskazano, że w celu zapewnienia jasności i zrozumienia tekstów ogólnej treści oraz komunikatów przeznaczonych dla kandydatów lub pochodzących od kandydatów, zaproszenia na poszczególne testy oraz wszelka komunikacja między kandydatami a Europejskim Urzędem Doboru Kadr wysyłane będą w języku niemieckim, angielskim lub francuskim.

7 — Chodzi tutaj z jednej strony o opublikowane w dniu 28 lutego 2007 r. konkursy otwarte: EPSO/AD/94/07 mający na celu ustanowienie rezerwy kadrowej dla naboru na stanowiska administratorów (AD 5) w dziedzinie informacji, komunikacji i mediów oraz EPSO/AST/37/07 mający na celu ustanowienie rezerwy kadrowej dla naboru na stanowiska asystentów (AST 3) w dziedzinie komunikacji i informacji (Dz.U. 2007, C 45 A); z drugiej strony o opublikowany w dniu 8 maja 2007 r. konkurs otwarty EPSO/AD/95/07 mający na celu ustanowienie rezerwy kadrowej dla naboru na stanowiska administratorów (AD 5) w dziedzinie informacji (biblioteka/dokumentacja) (Dz.U. 2007, C 103 A).

18. W dniach 20 czerwca 2007 r.⁸ i 13 lipca 2007 r.⁹ EPSO opublikował we *wszystkich wersjach językowych* Dziennika Urzędowego aktualizację wyżej wymienionych ogłoszeń. Powołano się w nich na pierwotne ogłoszenia oraz wyznaczono nowe terminy zgłaszania kandydatur w ramach poszczególnych konkursów, które były tak długie jak te początkowo ogłoszone. Dodatkowo wspomniano w nich o niezbędnym dla wzięcia udziału w konkursie wykształceniu oraz doświadczeniu zawodowym. W pozostałym zakresie powołano się na treść oryginalnych ogłoszeń.

IV – Co do postępowania w pierwszej instancji

19. Sąd dopuścił Republikę Litewską jako interwenienta popierającego żądania Włoch w sprawie T-166/07 oraz Republikę Grecką w sprawie T-285/07. Następnie połączył obie sprawy do celów przeprowadzenia rozprawy oraz wydania wyroku. Wyrokiem z dnia 13 września 2010 r. Sąd oddalił obie skargi.

V – Żądania

20. Republika Włoska odwołała się od tego wyroku. Wnosi ona o:

— uchylenie, na podstawie art. 56, 58 i 61 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 13 września 2010 r. w sprawach połączonych T-166/07 i T-285/07, wydanego w przedmiocie skarg Republiki Włoskiej o stwierdzenie nieważności:

- 1) ogłoszenia o konkursie otwartym EPSO/AD/94/07 mającym na celu ustanowienie rezerwy kadrowej dla naboru 125 administratorów (AD 5) w dziedzinie informacji, komunikacji i mediów; oraz
- 2) ogłoszenia o konkursie otwartym EPSO/AST/37/07 mającym na celu ustanowienie rezerwy kadrowej dla naboru 110 asystentów (AST 3) w dziedzinie komunikacji i informacji;

obu ogłoszonych w angielskim, francuskim i niemieckim wydaniu *Dziennika Urzędowego Wspólnot Europejskich* nr C 45 A z dnia 28 lutego 2007 r.;

- 3) ogłoszenia o konkursie otwartym EPSO/AD/95/07 mającym na celu ustanowienie rezerwy kadrowej dla naboru administratorów (AD 5) w dziedzinie informacji (biblioteka/dokumentacja), opublikowanego jedynie w angielskim, francuskim i niemieckim wydaniu *Dziennika Urzędowego Wspólnot Europejskich* nr C 103 A z dnia 8 maja 2007 r.;

— rozstrzygnięcie sporu co do istoty poprzez stwierdzenie nieważności ww. ogłoszeń o konkursach;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania przed Sądem.

21. Republika Grecka także wnosi o:

— uchylenie wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 13 września 2010 r. w sprawach połączonych T-166/07 i T-285/07.

22. Komisja wnosi o:

— oddalenie odwołania;

8 — Dz.U. C 136 A, s. 1.

9 — Dz.U. C 160, s. 14.

— obciążenie Republiki Włoskiej kosztami postępowania.

23. Uczestnicząca w postępowaniu w pierwszej instancji Republika Litewska nie zajęła stanowiska w postępowaniu odwoławczym. Pozostali uczestnicy wypowiedzieli się pisemnie oraz ustnie podczas rozprawy, która odbyła się w dniu 6 czerwca 2012 r.

VI – Ocena prawna

A – W przedmiocie dopuszczalności skargi przed Sądem

24. Trybunał z urzędu bada zaistnienie bezwzględnych przeszkód procesowych¹⁰. Z tego względu należy poruszyć w pierwszej kolejności zaskakujący fakt, iż wyrok w postępowaniu T-285/07 wydany został przeciwko Komisji, chociaż nie uczestniczyła ona w owym konkursie¹¹.

25. Powyższa okoliczność znajduje jednak wyjaśnienie w ogólnych regulacjach powziętych przy powołaniu do życia EPSO. Artykuł 4 decyzji 2002/620/WE¹² stanowi jednoznacznie, że wszelkie skargi w związku z wykonywaniem powierzonych EPSO uprawnień mają być kierowane przeciwko Komisji. Zgodnie z art. 2 wyżej wymienionej decyzji EPSO powierzono przeprowadzanie konkursów otwartych przewidzianych w art. 30 ust. 1 regulaminu pracowniczego oraz załączniku III do tego regulaminu. Wobec powyższego nie ma wątpliwości co do dopuszczalności skargi¹³.

B – W przedmiocie pierwszego zarzutu odwołania

26. W ramach pierwszego zarzutu odwołania Włochy kwestionują wywody Sądu w pkt 41 oraz 42 zaskarżonego wyroku. Dotyczą one tego, czy stanowiący podstawę prawną systemu językowego art. 290 WE i art. 6 rozporządzenia nr 1 zezwalają na zamieszczenie w ogłoszeniach o naborze na stanowiska wymogu znajomości określonych języków. Sąd stwierdził, iż:

„41 Rozporządzenie nr 1, które dotyczy ustalenia systemu językowego instytucji, zostało przyjęte przez Radę na podstawie art. 290 WE. Artykuł 6 tego rozporządzenia wyraźnie zezwala instytucjom na określenie sposobów wykonania systemu językowego w ich wewnętrznych regulaminach, a w zakresie korzystania z tej kompetencji należy uznać ich pewną autonomię funkcjonalną w celu zapewnienia ich prawidłowego funkcjonowania [...]

42 Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że sporne ogłoszenie o naborze nie narusza art. 290 WE, lecz zostało przyjęte na mocy kompetencji przyznanej instytucjom i organom wspólnotowym przez art. 6 rozporządzenia nr 1”¹⁴.

27. Powyższe wywody nie są zgodne z brzmieniem poszczególnych regulacji.

10 — Zobacz wyroki: z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie C-362/06 P Sahlstedt i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-2903, pkt 22; z dnia 3 września 2009 r. w sprawie C-535/06 P Moser Baer India przeciwko Radzie, Zb.Orz. s. I-7051, pkt 24; z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie C-408/08 P Lancôme przeciwko OHIM i CMS Hasche Sigle, Zb.Orz. s. I-1347, pkt 52.

11 — Zobacz rozdział II, lit. A, Wprowadzenie, konkursu EPSO/AD/95/07. Poza tym zgodnie z rozdziałem II, lit. A, Wprowadzenie i nr 1, konkursu EPSO/AD/94/07 i rozdział II, lit. A, Wprowadzenie, konkursu EPSO/AST/37/07 również inne instytucje miały dostęp do sporządzonych list rezerwowych.

12 — Decyzja Parlamentu Europejskiego, Rady, Komisji, Trybunału Sprawiedliwości, Trybunału Obrachunkowego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 25 lipca 2002 r. ustanawiająca Urząd Doboru Kadr Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 197, s. 53).

13 — Zobacz podobnie postanowienie Sądu z dnia 16 grudnia 2008 w sprawie T-285/07 Włochy przeciwko Parlamentowi i Komisji, niepublikowane w Zbiorze.

14 — Zobacz podobnie także wyroki Sądu: z dnia 3 lutego 2011 r. w sprawie T-205/07 Włochy przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-15*, pkt 20 i nast.; z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie T-117/08 Włochy przeciwko EKES, Zb.Orz. s. II-1463, pkt 41 i nast.

28. Zgodnie z art. 290 WE system językowy instytucji Unii określa, stanowiąc jednomyślnie, Rada. Powyższe nastąpiło poprzez rozporządzenie nr 1. Zgodnie z art. 1 tego rozporządzenia wszystkie języki urzędowe są jednocześnie językami roboczymi. Artykuł 6 wspomnianego rozporządzenia upoważnia instytucje do określenia w swych regulaminach szczegółowych zasad stosowania systemu językowego.

29. Ogłoszenie o konkursie nie jest – jak słusznie podkreślają Włochy – ani regulaminem, ani porównywalnym aktem prawnym. Dlatego też art. 6 rozporządzenia nr 1 nie stanowi właściwej podstawy dla będących przedmiotem sporu ogłoszeń o konkursie.

30. Zaskarżony wyrok jest w związku z tym w powyższym punkcie dotknięty naruszeniem prawa. Jednak nie wynika z tego, że skarga Włoch w tym zakresie jest zasadna.

31. Przeciwnie, naruszenia art. 290 WE oraz art. 6 rozporządzenia nr 1 nie można stwierdzić z innego powodu. Owe postanowienia nie regulują w sposób bezpośredni, jakie wymagania mogą zostać zawarte w ogłoszeniu o konkursie oraz które z 23 języków urzędowych Unii należy wykorzystać w procedurze konkursowej. Z tego względu przedmiotowe ogłoszenie o konkursie nie może stanowić naruszenia ani art. 290 WE, ani art. 6 rozporządzenia nr 1.

32. Pierwszy zarzut odwołania należy zatem oddalić. Kwestie poruszone przez Włochy mają jednak znaczenie przy ocenie następujących trzech zarzutów.

C – W przedmiocie drugiego zarzutu odwołania

33. Drugi zarzut odwołania skierowany jest przeciwko argumentacji zawartej w pkt 52–58 zaskarżonego wyroku. Włochy podnoszą, że zgodnie z art. 1, 4 i 5 rozporządzenia nr 1 ogłoszenia o konkursie powinny być zostać podane do wiadomości w pełnym brzmieniu we wszystkich językach urzędowych.

34. Zarówno w pkt 52 i 53 zaskarżonego wyroku, jak i w utrwalonym orzecznictwie¹⁵ Sąd wychodzi z założenia, że rozporządzenie nr 1 nie ma zastosowania do stosunków między instytucjami a ich urzędnikami oraz pracownikami, ponieważ określa ono jedynie system językowy mający zastosowanie między instytucjami Unii Europejskiej a państwem członkowskim lub osobami podlegającymi jurysdykcji jednego z tych państw członkowskich. Urzędnicy i inni pracownicy Unii, jak również kandydaci na takie stanowiska podlegają bowiem – jeżeli chodzi o stosowanie postanowień regulaminu pracowniczego, włącznie z tymi, które dotyczą naboru w ramach instytucji – jedynie jurysdykcji Unii.

35. Jak słusznie wskazują Włochy i Grecja, powyższy pogląd nie jest jednak przekonujący. Chociaż art. 2 i 3 rozporządzenia nr 1 odnoszą się do państw członkowskich oraz do osób podlegających ich jurysdykcji, wątpliwe jest, że potencjalni kandydaci danego konkursu jako tacy nie podlegają jurysdykcji swoich państw członkowskich. Wbrew stanowisku Komisji nie jest to bezwzględnym skutkiem właściwości sądów Unii dla skarg w związku z tego rodzaju zgłoszeniami kandydatów.

36. Rozporządzenie to opiera się jednak przede wszystkim na art. 290 WE, stanowiącym podstawę prawną regulacji systemu językowego dla instytucji Unii. W związku z tym reguluje ono w art. 1 języki urzędowe i robocze instytucji unijnych. Nic nie wskazuje na to, że mają to być jedynie języki, których używa się w kontaktach z podmiotami zewnętrznymi¹⁶. Językiem roboczym jest zazwyczaj ten język, w którym dana instytucja również wewnętrznie pracuje.

15 — Zobacz wyroki Sądu: z dnia 7 lutego 2001 r. w sprawie T-118/99 Bonaiti Brighina przeciwko Komisji, RecFP s. I-A-25, II-97, pkt 13; z dnia 5 października 2005 r. w sprawie T-203/03 Rasmussen przeciwko Komisji, Zb.Orz.SP s. I-A-279, II-1287, pkt 60; z dnia 20 listopada 2008 r. w sprawie T-185/05 Włochy przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3207, pkt 117 i nast.; a także ww. w przypisie 14 wyrok w sprawie Włochy przeciwko EKES, pkt 51 i nast.

16 — Zobacz ww. w przypisie 15 opinia rzecznika generalnego M. Poiarsa Madura z dnia 16 grudnia 2004 r. w sprawie C-160/03 Hiszpania przeciwko Eurojust, Zb.Orz. s. I-2077, pkt 31.

37. Wbrew stanowisku Komisji również art. 6 rozporządzenia nr 1 przemawia za jego zastosowaniem w relacji instytucji ze swoimi pracownikami. Zgodnie z nim upoważnienie instytucji do regulacji w ramach swoich regulaminów nie obejmuje pytania, czy rozporządzenie w ogóle znajduje zastosowanie, lecz dotyczy jedynie kwestii, *jak* należy je stosować w danym przypadku. Tak więc art. 6 mógłby stanowić stosowną podstawę prawną, w sytuacji gdyby instytucjom przysługiwało dokonanie wyboru języka komunikacji wewnętrznej¹⁷, w pozostałym zakresie potwierdza jednak, że rozporządzenie nr 1 znajduje zastosowanie w relacjach instytucji z jej pracownikami.

38. Tak więc zaskarżony wyrok jest również w tym punkcie obciążony naruszeniem prawa. W celu stwierdzenia, czy może on zostać utrzymany w mocy w oparciu o inne uzasadnienie, należy rozważyć, czy owa niepełna publikacja ogłoszenia o konkursie była zgodna z art. 4 i 5 rozporządzenia nr 1.

39. Zgodnie z art. 4 rozporządzenia nr 1 rozporządzenia i inne dokumenty powszechnie obowiązujące sporządza się w językach urzędowych. Artykuł 5 tego rozporządzenia przewiduje, że Dziennik Urzędowy publikuje się w „językach urzędowych”.

40. Z powyższych uregulowań oraz z art. 254 ust. 2 WE Trybunał wywiódł w wyroku w sprawie Kik, iż decyzja o charakterze indywidualnym nie musi koniecznie zostać sporządzona we wszystkich językach urzędowych, nawet jeśli może ona wpływać na prawa obywatela Unii innego niż adresat tej decyzji, na przykład konkurencyjnego podmiotu gospodarczego¹⁸.

41. A contrario powyższe rozważania wzmacniają tezę, że wymienione w art. 4 rozporządzenia nr 1 rozporządzenia i inne dokumenty *powszechnie* obowiązujące muszą być sporządzone we wszystkich językach urzędowych¹⁹. Jedynie taka wykładnia zgodna jest z zasadami pewności prawa i niedyskryminacji²⁰.

42. Ten wniosek odpowiada ponadto zmianom brzmienia art. 4 rozporządzenia nr 1. Regulacja ta, dokładnie jak art. 5 tego rozporządzenia, wymieniała aż do nowelizacji w ramach ostatniego rozszerzenia²¹ wyraźnie daną liczbę języków urzędowych²². Nie jest widoczne, jakoby zmiany dokonane z powodu ostatniego rozszerzenia miały na celu ograniczenie używania różnych języków urzędowych. A zatem, kiedy w art. 4 i 5 rozporządzenia nr 1 mowa jest o językach urzędowych, to należy przez to rozumieć 23 języki urzędowe.

43. Ogłoszenie o konkursie otwartym nie jest wprawdzie rozporządzeniem, ale – w odróżnieniu od decyzji o charakterze indywidualnym – mimo wszystko dokumentem o powszechnym znaczeniu. Zawiera ono bowiem terminy składania ofert oraz pozostałe wymogi, które obowiązują każdą osobę chcącą wziąć udział w konkursie²³. Już z tej przyczyny ogłoszenie musi być sporządzone we wszystkich językach urzędowych.

17 — Zobacz ww. w przypisie 14 wyrok Sądu w sprawie Włochy przeciwko EKES, pkt 55.

18 — Zobacz wyrok z dnia 9 września 2003 r. w sprawie C-361/01 P Kik przeciwko OHIM, Rec. s. I-8283, pkt 85.

19 — Zobacz wyrok z dnia 11 grudnia 2007 r. w sprawie C-161/06 Skoma-Lux, Zb.Orz. s. I-10841, pkt 34.

20 — Zobacz ww. w przypisie 19 wyrok w sprawie Skoma-Lux, pkt 36.

21 — Rozporządzenie Rady WE nr 1791/2006 z dnia 20 listopada 2006 r. dostosowujące niektóre rozporządzenia i decyzje w takich dziedzinach jak: swobodny przepływ towarów, swobodny przepływ osób, prawo spółek, polityka konkurencji, rolnictwo (w tym prawo weterynaryjne i fitosanitarne), polityka transportowa, opodatkowanie, statystyka, energia, środowisko naturalne, współpraca w zakresie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, unia celna, stosunki zewnętrzne, wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa oraz instytucje w związku z przystąpieniem Bułgarii i Rumunii (Dz.U. L 363, s. 1), pkt 15 załącznika.

22 — Zobacz ostatnio rozporządzenie Rady (WE) nr 920/2005 z dnia 13 czerwca 2005 r. zmieniające rozporządzenie nr 1 z dnia 15 kwietnia 1958 r. w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej oraz rozporządzenie nr 1 z dnia 15 kwietnia 1958 r. w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej oraz wprowadzające tymczasowe środki stanowiące odstępstwa od tych rozporządzeń (Dz.U. L 156, s. 3), w których za każdym razem mowa jest o dwudziestu jeden językach urzędowych.

23 — Zobacz wyroki: z dnia 30 października 1974 r. w sprawie 188/73 Grassi przeciwko Radzie, Rec. s. 1099, pkt 38; z dnia 28 lutego 1989 r. w sprawach połączonych 341/85, 251/86, 258/86, 259/86, 262/86, 266/86, 222/87 i 232/87 van der Stijl i Cullington przeciwko Komisji, Rec. s. 511, pkt 51 i nast.; z dnia 18 marca 1993 r. w sprawie C-35/92 P Parlament przeciwko Frederiksen, Rec. s. I-991, pkt 13.

44. Powyższe znajduje potwierdzenie w art. 5 rozporządzenia nr 1 w związku z art. 1 ust. 2 załącznika III do regulaminu pracowniczego. Zgodnie z ostatnio wymienioną regulacją ogłoszenia o konkursie otwartym²⁴ podlegają publikacji w Dzienniku Urzędowym. Jako że Dziennik Urzędowy zgodnie z art. 5 rozporządzenia nr 1 wydawany jest we wszystkich językach urzędowych, to również, co do zasady, wszystkie obligatoryjne publikacje muszą ukazać się we wszystkich językach urzędowych.

45. Rozważania Sądu w pkt 56 zaskarżonego wyroku można jednakże rozumieć w taki sposób, że instytucje przy ogłoszeniach o konkursach mogą odbiegać od wyżej wymienionych regulacji:

„W tych okolicznościach w zakresie kompetencji instytucji mieści się wybór języka komunikacji wewnętrznej, a każda instytucja może go narzucić swoim pracownikom oraz osobom, które dochodzą tego przymiotu [...]. Wybór języka, w którym zostanie opublikowane ogłoszenie o naborze zewnętrznym, leży również w kompetencji instytucji [...]”.

46. Powyższe stanowisko opiera się na art. 6 rozporządzenia nr 1²⁵. Jeżeli ta regulacja umożliwia instytucjom ustalenie języka komunikacji wewnętrznej, to art. 6 tego rozporządzenia mógłby także zezwolić instytucjom na zwracanie się do kandydatów na stanowiska w tych językach, którymi muszą oni władać.

47. Jak wskazano powyżej, ogłoszenie o konkursie nie jest jednak aktem prawnym wydanym na podstawie art. 6 rozporządzenia nr 1²⁶. Co więcej, Komisja nigdy nie dokonała na tej podstawie formalnego ustalenia języków komunikacji wewnętrznej lub języków roboczych. Jedynie rutynowe użycie określonych języków nie stanowi ich formalnego ustalenia. Osnowa takiej praktyki jest bowiem całkowicie niejasna. Trudno jest ustalić, w jakich okolicznościach dany język może być użyty.

48. W konsekwencji art. 6 rozporządzenia nr 1 nie uzasadnia odstępstwa od art. 4 i 5 rozporządzenia nr 1 w związku z art. 1 ust. 2 załącznika III do regulaminu pracowniczego.

49. Również późniejsza publikacja wskazówek we wszystkich językach urzędowych nie zaradziła skutkom niedostatecznej publikacji ogłoszeń. Wskazówki te zawierały bowiem tylko część informacji zawartych w ogłoszeniach. W szczególności brak jest wymogów dotyczących znajomości języków. Odesłanie do pełnej publikacji dostępnej tylko w trzech językach nie może zastąpić pełnej publikacji w innych językach urzędowych. Jak zauważyła Grecja, zainteresowani wzięciem udziału w konkursie, którzy nie władali żadnym z tych trzech języków, nie mogli stwierdzić, czy spełniają wymogi tego udziału i czy pozostała część ogłoszenia opublikowanego wyłącznie w trzech językach była dla nich w związku z tym bez znaczenia.

50. Przede wszystkim jednak brak jest uregulowania, które zezwoliłoby na odstępstwo od opublikowania kompletnego ogłoszenia we wszystkich językach, przewidzianego przez art. 4 i 5 rozporządzenia nr 1 w związku z art. 1 ust. 2 załącznika III do regulaminu pracowniczego.

51. Ogłoszenia muszą zatem być w całości opublikowane we wszystkich językach. Kwestia dopuszczalności wyjątków dla konkursów skierowanych do kandydatów z określonym językiem ojczystym²⁷ nie musi być tutaj rozstrzygana.

52. Ponieważ wyrok Sądu obarczony jest naruszeniem prawa i nie może zostać utrzymany w oparciu o inne uzasadnienie, drugi zarzut odwołania jest zasadny. Zaskarżony wyrok należy uchylić.

24 — Konkurs otwarty to zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. a) załącznika III do regulaminu pracowniczego taki konkurs, który nie jest przeprowadzany w ramach jednej lub wszystkich instytucji.

25 — Zobacz pkt 41 zaskarżonego wyroku oraz ww. w przypisie 14 wyrok w sprawie Włochy przeciwko EKES, pkt 55.

26 — Zobacz pkt 29 powyżej.

27 — Zobacz na przykład Dz.U. 2012, C 121 A, dostępny tylko w języku bułgarskim, oraz odpowiednie wskazówki w Dz.U. 2012, C 121, s. 38.

53. Jednakże uważam za stosowne rozpatrzyć także pozostałe zarzuty, ażeby zagwarantować pewność prawa dla przyszłej praktyki instytucji przy przeprowadzaniu konkursów.

D – W przedmiocie trzeciego zarzutu odwołania

54. W trzecim zarzucie odwołania Włochy podnoszą, iż publikacja ogłoszeń o konkursach jedynie w trzech językach narusza ustanowioną w art. 12 WE (obecnie, po zmianie, art. 18 TFUE) zasadę niedyskryminacji ze względu na obywatelstwo oraz zasadę wielojęzyczności w rozumieniu art. 22 karty.

55. Przy tym nie chodzi o to, czy ogłoszenie konkursu otwartego tylko w trzech językach narusza zakaz dyskryminacji. Bezsporne jest, że kandydaci posiadający nawet satysfakcjonującą znajomość angielskiego, francuskiego czy niemieckiego niekoniecznie zaglądną do wydania Dziennika Urzędowego w jednym z tych trzech języków, a raczej przeglądają wersję w swoim języku ojczystym²⁸. Z tego względu istnieje ryzyko, iż ci zainteresowani nie dowiedzą się w odpowiednim czasie o ogłoszeniu. Zważywszy, że język ojczysty jest ściśle powiązany z przynależnością państwową, pociąga to za sobą dyskryminację ze względu na przynależność państwową. Zgodnie z powyższym początkowe ogłoszenia z dnia 28 lutego 2007 r. oraz 8 maja 2007 r. nie były same z siebie wystarczające.

56. W niniejszej sprawie należy jednak wyjaśnić, czy początkowo zaistniała dyskryminacja ze względu na przynależność państwową została później usunięta poprzez publikację wskazówek w innych językach, jak stwierdził Sąd w pkt 85–91 zaskarżonego wyroku. Z uwagi na to, że ten błąd merytoryczny różni się od będącego już przedmiotem rozważań formalnego naruszenia obowiązku publikacji w Dzienniku Urzędowym, nie jest możliwe bezpośrednie zastosowanie dopiero co wyciągniętego wniosku o niewystarczającej konwalidacji braku w zakresie publikacji²⁹.

57. Włochy negują, po pierwsze, możliwość konwalidacji, i po drugie, podnoszą, że wskazówki nie zawierały wszystkich danych zawartych w pierwotnych ogłoszeniach.

1. Co do możliwości konwalidacji niepełnego ogłoszenia

58. Włochy opierają swoje stanowisko dotyczące niemożliwości konwalidacji na systematyce skargi o stwierdzenie nieważności. Jak wynika z art. 230 WE (obecnie, po zmianie, art. 263 TFUE), przedmiotem postępowania są ogłoszenia w swojej pierwotnej formie.

59. Zgodnie z tym stanowiskiem skarga stałaby się jednak bezprzedmiotowa. Ściśle rzecz biorąc, pierwotne ogłoszenia już nie istnieją. Późniejsze wskazówki uchylili je i zastąpiły nowymi ogłoszeniami³⁰. Te ostatnie składały się z połączenia pierwotnego ogłoszenia z nowymi wskazówkami, które w szczególności ustalały nowy termin składania ofert i powinny być zostać zakwestionowane w ramach kolejnej skargi.

60. Nie uważam jednak, żeby takie formalistyczne podejście było wskazane. Jak zauważył Sąd, wskazówki nie zmieniły, przynajmniej w zakresie będącym przedmiotem sporu, substancji ogłoszeń³¹.

61. Przy założeniu, że spór nie stał się bezprzedmiotowy, musi on dotyczyć ogłoszenia w swojej wywołującej skutki formie. Dlatego należy wziąć pod uwagę także ogłoszone później wskazówki.

28 — Wyżej wymieniony w przypisie 15 wyrok w sprawie Włochy przeciwko Komisji, pkt 148; ww. w przypisie 14 wyrok w sprawie Włochy przeciwko EKES, pkt 81.

29 — Zobacz pkt 49 powyżej.

30 — Zobacz wyrok z dnia 24 listopada 2005 r. w sprawach połączonych C-138/03, C-324/03 i C-431/03 Włochy przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-10043, pkt 23 i nast.

31 — Punkty 32 i nast. zaskarżonego wyroku.

62. Wbrew opinii Włoch prawo Unii generalnie uznaje możliwość konwalidacji naruszeń proceduralnych³². Działanie podjęte w celu konwalidacji musi umożliwić uprawnionym – w tym przypadku potencjalnym kandydatom – znalezienie się w sytuacji, w jakiej znajdowałiby się, gdyby naruszenie procedury nie nastąpiło³³.

2. Zbadanie dokonania konwalidacji w niniejszym przypadku

63. W niniejszej sprawie nie miało miejsca usunięcie wady pierwotnych ogłoszeń. Dzięki wyznaczeniu na nowo we wskazówkach terminu składania kandydatur potencjalni kandydaci, w których języku ojczystym ogłoszenie nie ukazało się, mieli ten sam termin co kandydaci, w których języku ogłoszenie zostało opublikowane.

64. Potencjalni kandydaci, którzy zostali poinformowani o konkursie dopiero na podstawie późniejszych wskazówek, *nie* znaleźli się w sytuacji, w której znajdowałiby się, gdyby właściwe wskazówki zostały opublikowane już samym ogłoszeniem. Te osoby, które zapoznały się z wcześniejszymi ogłoszeniami, miały bowiem stanowczo więcej czasu, by przygotować się do danego konkursu. W przypadku konkursów EPSO/AD/94/07 i EPSO/AST/37/07 oznacza to przewagę wynoszącą prawie cztery miesiące, a w przypadku konkursu EPSO/AD/95/07 – ponad dwa miesiące. Czas ten można było wykorzystać w szczególności w celu odświeżenia wymaganej wiedzy specjalistycznej i językowej.

65. Z tego też względu odesłanie do ogłoszenia nie mogły naprawić wynikającej z selektywnego ogłoszenia szkody wyrządzonej potencjalnym kandydatom, których językiem ojczystym nie jest niemiecki, angielski ani francuski.

66. Sąd nie dopatrył się tej szkody. To dlatego rozważania zawarte w pkt 85–91 są błędne pod względem prawnym. W konsekwencji również z tego względu należy uchylić zaskarżony wyrok.

3. Co do zupełności ogłoszenia w innych językach

67. Włochy podnoszą ponadto, że publikacja ogłoszenia w innych językach była niepełna. Co się tyczy tego argumentu, należy zgodzić się z tym, że potencjalni kandydaci, którzy mogli przeczytać całe ogłoszenie w swoim języku ojczystym, byli w lekko uprzywilejowanej pozycji względem innych potencjalnych kandydatów, którzy musieli je przeczytać w języku obcym.

68. Jak Sąd słusznie stwierdził w pkt 90–99 zaskarżonego wyroku, owo pokrzywdzenie nie osiągnęło skali dyskryminacji ze względu na przynależność państwową.

69. O osobach nieposiadających wystarczającej znajomości żadnego z trzech języków, w których opublikowano pełną treść ogłoszenia, nie można mówić jako o potencjalnych kandydatach. Jak Sąd słusznie wskazał w pkt 88 zaskarżonego wyroku, te osoby nie posiadały wymaganej do dopuszczenia do konkursu znajomości języków.

32 — Zobacz w odniesieniu do konwalidacji braków proceduralnych w postępowaniu kartelowym Komisji wyroki z dnia 25 października 2011 r.: w sprawie C-109/10 P Solvay przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-10329; w sprawie C-110/10 P Solvay przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-10439, pkt 56; w odniesieniu do procedury celnej wyrok z dnia 16 stycznia 1992 r. w sprawie C-334/90 Marichal-Margrève, Rec. s. I-101, pkt 25.

33 — Zobacz w odniesieniu do procedury prawa kartelowego ww. w przypisie 32 wyrok w sprawie Solvay przeciwko Komisji.

70. W tym zakresie przedmiotowe konkursy różnią się od konkursów będących przedmiotem przytoczonych przez Włochy innych orzeczeń Sądu, w których stwierdzono nieważność ogłoszeń³⁴. Orzeczenia te dotyczyły bowiem konkursów, w których nie zakładano znajomości określonych języków. W tych przypadkach było zatem możliwe, że znajdują się potencjalni kandydaci, którzy nie zrozumieliby ogłoszenia w żadnym z zastosowanych języków, podczas gdy potencjalni kandydaci konkursów będących przedmiotem niniejszego sporu musieli rozumieć jeden z tych języków.

71. Z powyższych powodów Sąd słusznie stwierdził w pkt 85 zaskarżonego wyroku, iż wskazówki konwalidowały braki pierwotnego ogłoszenia. Czy ustanowienie wymogu władania językiem niemieckim, angielskim lub francuskim zamiast dopuszczenia innych drugich języków było w ogóle dopuszczalne, zostanie rozważone dopiero w ramach następnego zarzutu.

72. Nie można zatem uwzględnić drugiej części trzeciego zarzutu odwołania.

E – W przedmiocie czwartego zarzutu odwołania

73. Czwarty zarzut odwołania dotyczy sedna dysputy, a mianowicie wyboru jedynie trzech języków jako „drugich języków” konkursu. Według opinii Włoch rozumowanie Sądu, które doprowadziło go do stwierdzenia braku dyskryminacji i braku niespójności wyboru Komisji, jest naruszeniem zakazu dyskryminacji ze względu na przynależność państwową oraz zasady wielojęzykowości.

1. Co do zakazu dyskryminacji

74. Zgodnie z art. 12 WE (obecnie, po zmianie, art. 18 TFUE) w zakresie stosowania prawa Unii zakazuje się wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową. Zasada ta została również zawarta w art. 21 ust. 2 karty.

75. W pkt 93–104 zaskarżonego wyroku Sąd nawet nie rozważa kwestii, czy zawężenie palety drugich języków może stanowić tego typu dyskryminację. Mimo to Sąd dochodzi do słusznego wniosku, że dyskryminacja tego typu nie miała miejsca.

76. Ograniczenie użycia *pierwszych języków* w konkursach przeprowadzanych przez instytucje byłoby dyskryminujące i wymagałoby uzasadnienia. Ponieważ język, którym dany kandydat posługuje się najlepiej, jest z reguły ściśle związany z jego przynależnością państwową, tego typu ustalenie dyskryminowałoby przynajmniej pośrednio potencjalnych kandydatów posługujących się ze względu na swoją przynależność państwową innym językiem ojczystym. Musieliby oni przejść przez ważne etapy konkursu w języku obcym, podczas gdy ich konkurenci mogliby posługiwać się językiem ojczystym.

77. Przewidziany w art. 1d ust. 1 regulaminu pracowniczego zakaz dyskryminacji ze względu na język, uregulowany obecnie także w art. 21 ust. 1 karty, jest szczególnym wyrazem ogólnej zasady zakazu wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową. Jednocześnie naruszony zostałby art. 27 ust. 2 regulaminu pracowniczego, który zabrania rezerwowania stanowisk dla obywateli określonego państwa członkowskiego.

78. Jednakże w niniejszej sprawie nie ogranicza się użycia pierwszego, lecz *drugiego języka*. Drugi język potencjalnych kandydatów jest wyraźnie mniej ściśle powiązany z przynależnością państwową niż język pierwszy.

34 — Wyżej wymieniony w przypisie 15 wyrok w sprawie Włochy przeciwko Komisji, pkt 148; ww. w przypisie 14 wyrok w sprawie Włochy przeciwko EKES, pkt 80.

79. Istnieją jednak określone państwa, w których jeden z dopuszczonych języków posiada obok innych języków krajowych specjalny status³⁵. Dlatego istnieje pewne prawdopodobieństwo, że określeni kandydaci pochodzący z tych krajów szczególnie dobrze władają jednym z dopuszczonych języków drugih.

80. Znajomość drugiego języka – inaczej niż w przypadku języka ojczystego – nie bazuje jednak jedynie na kryterium przynależności państwowej, lecz na szczególnych staraniach danego państwa, rodziny lub danej osoby. Istnieje zatem co najwyżej stopniowa różnica w znajomości języków obcych nabytych w szczególnie dobrze rozbudowanym systemie szkolnictwa.

81. Potencjalna korzyść w postaci drugiego języka, który posiada w kraju ojczystym szczególny status, nie może zatem powodować dyskryminacji kandydatów z innych państw ze względu na przynależność państwową.

82. „Pokrzywdzeni” z tego punktu widzenia mogą być jedynie pewni kandydaci z innych państw członkowskich, w których mówi się kilkoma językami urzędowymi Unii, ale żadnym z uprzywilejowanych języków³⁶. Ci kandydaci nie będą mogli posłużyć się raczej ich „naturalnym” drugim językiem w konkursie. Trudno jednak uznać, że ta teoretyczna niekorzyść może mieć praktyczne skutki dla określonych kandydatów.

83. W każdym razie dla dalece przeważającej liczby potencjalnych kandydatów ograniczenie możliwych drugih języków nie wywołuje żadnej różnicy. Chodzi tu bowiem o trzy najbardziej rozpowszechnione języki obce na obszarze Unii³⁷. Prawie we wszystkich państwach członkowskich jako pierwszy język obcy nauczany jest w przeważającej mierze język angielski, tylko w kilku państwach członkowskich w przeważającej mierze francuski i tylko w Luksemburgu w szkole podstawowej prawie wyłącznie niemiecki. Jako drugi język obcy przeważają znacząco język niemiecki i francuski. Język hiszpański, szwedzki (w Finlandii) i estoński (w Estonii – przypuszczalnie członkowie mniejszości rosyjskiej) również występują, ale na znacznie mniejszą skalę³⁸. W związku z tym jest stosunkowo mało prawdopodobne, by istnieli kandydaci władający innymi językami obcymi znacznie lepiej niż niemieckim, angielskim czy francuskim.

84. Zatem ograniczeniu drugiego języka do tych trzech języków nie można przypisać skutków dyskryminacji z powodu przynależności państwowej.

2. Co do naruszenia zasady wielojęzykowości

85. Ponadto zdaniem Włoch ograniczenie wyboru drugih języków narusza zasadę wielojęzykowości. Od kandydatów na stanowiska w instytucjach można wprawdzie oczekiwać, że poza znajomością języka swojego państwa członkowskiego władają co najmniej jeszcze jednym językiem, ale nie tego, że jest nim obligatoryjnie język niemiecki, angielski lub francuski.

86. Wprawdzie w chwili publikacji ogłoszeń, w roku 2007, traktat lizboński nie wszedł jeszcze w życie, w związku z czym przewidziana w art. 22 karty zasada wielojęzykowości nie posiadała jeszcze bezpośredniej mocy wiążącej, jednak artykuł ten bazuje – jak wynika z oficjalnych wyjaśnień³⁹ – na obowiązującym wtedy art. 6 UE, który w ust. 3 wymagał od Unii poszanowania różnorodności

35 — Przykładowo można tu wymienić Luksemburg (język francuski i niemiecki), Belgię (język niderlandzki, francuski i niemiecki), Irlandię (język irlandzki i angielski) czy Maltę (język maltański i angielski).

36 — Przykładowo Finlandia, gdzie używa się języka fińskiego i szwedzkiego.

37 — Mejer i in. (Eurostat), *Statistics in Focus*, nr 49/2010, s. 1, podają wprawdzie rosyjski jako trzeci język za angielskim i niemieckim, ale przed francuskim; rosyjski nie jest jednak urzędowym językiem Unii.

38 — Wyżej wymieniona w przypisie 37 pozycja Mejer i in., s. 4.

39 — Dz.U. 2007, C 303, s. 17 (25).

kulturowej i językowej (część art. 4 ust. 2 UE), oraz na art. 151 ust. 1 i 4 WE, (zastąpiony obecnie przez art. 167 ust. 1 i 4 TFUE), zgodnie z którym Wspólnota przyczynia się do różnorodności narodowej i regionalnej i powinna zachowywać i popierać różnorodność jej kultur. Obecnie to zadanie szczególnie podkreśla art. 3 ust. 3 akapit czwarty TUE.

87. Zasada różnorodności językowej jest elementem różnorodności kulturowej⁴⁰ i tożsamości narodowej państw członkowskich. Wynika ona z podstawowych wartości Unii Europejskiej, które istniały już w chwili ukazania się spornych ogłoszeń⁴¹.

88. Zasada wielojęzyczności nie wymaga jednak od Unii stosowania w każdej sytuacji wszystkich języków urzędowych⁴² ani nie zawiera konkretnej regulacji stanowiącej, z jakich języków potencjalnie kandydaci na stanowiska w Unii mogą wybrać drugi język. Przy rozstrzyganiu tej kwestii zasada ta obowiązywać może jedynie w połączeniu z ogólną zasadą równości traktowania.

89. Ta ujęta także również w art. 20 karty zasada wymaga, aby podobne sytuacje nie były traktowane w odmienny sposób, a odmiennie sytuacje nie były traktowane jednakowo, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione⁴³. Różnica traktowania jest uzasadniona, o ile jest oparta na kryterium racjonalnym i obiektywnym, tzn. w sytuacji gdy pozostaje w związku z dopuszczalnym prawnie celem realizowanym przez sporne przepisy oraz gdy różnica ta jest proporcjonalna do celu realizowanego za pomocą danego traktowania⁴⁴. Przy tym wyważeniu należy uwzględnić podstawowe wartości Unii, np. zasadę wielojęzyczności. Jeśli dane działanie jest niezgodne z taką wartością podstawową, to musi być ono uzasadnione poprzez cel o szczególnym znaczeniu.

90. Z uwagi na to, że sporne konkursy dopuszczają tylko określone języki jako język drugi, poszczególne języki urzędowe i robocze Unii są traktowane w różny sposób.

91. Sąd uzasadnia uprzywilejowanie trzech języków w pkt 93, 94 i 102 zaskarżonego wyroku, powołując się na art. 6 rozporządzenia nr 1, zgodnie z którym instytucje mogą określić szczegółowe zasady stosowania systemu językowego. Jak jednak stwierdzono powyżej, z tej kompetencji dotychczas nie skorzystano i tym samym nie może ona stanowić uzasadnienia dla warunków konkursu⁴⁵. Wyrok jest zatem również w tym zakresie obciążony naruszeniem prawa.

92. Owo naruszenie prawa nie decyduje jednak jeszcze o wniosku końcowym. Nawet jeśli instytucje nie ustanowiły w sposób formalny żadnych wewnętrznych języków roboczych, to możliwość wewnętrznej komunikacji jest koniecznym warunkiem funkcjonowania ich jednostek organizacyjnych. Dlatego instytucje muszą mieć możliwość doboru nowych współpracowników, kierując się tym, czy są oni w stanie zintegrować się z istniejącą jednostką organizacyjną i tam pracować. Decydujące znaczenie ma przy tym, czy znają oni języki, które te jednostki faktycznie stosują jako wewnętrzne języki robocze. Nikomu nie służy sytuacja, gdy pracownik perfekcyjnie włada kilkoma językami, których w jego jednostce organizacyjnej nikt poza nim nie rozumie.

40 — Zobacz wyrok z dnia 5 marca 2009 r. w sprawie C-222/07 UTECA, Zb.Orz. s. I-1407, pkt 33.

41 — Zobacz podobnie także moja opinia z dnia 4 września 2008 r. w sprawie C-222/07 UTECA, Zb.Orz. s. I-1407, pkt 93 i nast.

42 — Wyżej wymieniony w przypisie 18 wyrok w sprawie Kik przeciwko OHIM, pkt 82.

43 — Zobacz wyroki: z dnia 10 stycznia 2006 r. w sprawie C-344/04 IATA i ELFAA, Zb.Orz. s. I-403, pkt 95; z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie C-127/07 Arcelor Atlantique i Lorraine i in., Zb.Orz. s. I-9895, pkt 23; z dnia 7 lipca 2009 r. w sprawie C-558/07 S.P.C.M. i in., Zb.Orz. s. I-5783, pkt 74; z dnia 14 września 2010 r. w sprawie C-550/07 P Akzo Nobel Chemicals i Akros Chemicals przeciwko Komisji i in., Zb.Orz. s. I-8301, pkt 55.

44 — Wyżej wymieniony w przypisie 43 wyrok w sprawie Arcelor Atlantique i Lorraine i in., pkt 47.

45 — Zobacz pkt 47 powyżej.

93. Jeżeli jednak szczególne okoliczności nie przemawiają za ograniczeniem się do jednego tylko języka, używanie w miarę możliwości wszystkich – lub przynajmniej kilku – języków przyczynia się do zachowania równości szans i wielojęzyczności⁴⁶. Praktyczne aspekty używania tych języków mogą być rozstrzygane w danym przypadku na podstawie umiejętności danych pracowników. Natomiast instytucje mogą ograniczać komunikację do tylko jednego języka wówczas, gdy wymagają tego w sposób bezwzględny szczególne okoliczności – przykładowo w ramach obrad Trybunału sięgająca 1954 r. tradycja sporządzania projektów orzeczeń wewnątrznie wyłącznie w języku francuskim.

94. Ze względu na to, że języki niemiecki, angielski i francuski są najbardziej rozpowszechnionymi językami obcymi w Unii⁴⁷, instytucjom wolno jest przyjąć założenie, iż znajomość jednego z tych języków umożliwi wydajną komunikację wewnętrzną. Żaden dodatkowy język nie otwiera na podobną skalę możliwości komunikacji wewnętrznej. Dlatego obiektywnie rzecz biorąc, te trzy języki odróżniają się na tyle wystarczająco od innych języków urzędowych, ażeby wybrać je jako jedyne dopuszczone języki drugie. Także przy uwzględnieniu zasady wielojęzyczności nie stanowi to naruszenia zasady równego traktowania.

3. W przedmiocie art. 1 ust. 1 lit. f) załącznika III do regulaminu pracowniczego

95. Włochy powołują się ponadto na art. 1 ust. 1 lit. f) załącznika III do regulaminu pracowniczego. Ta argumentacja nie stanowi jednak dopuszczalnego rozwinięcia wywodów z pierwszej instancji, tylko całkiem nowy punkt, który nie był do tej pory objęty przedmiotem postępowania, w związku z czym jest w postępowaniu odwoławczym przed Trybunałem niedopuszczalna⁴⁸.

4. Rezultat w przedmiocie czwartego zarzutu odwołania

96. Z powyższego wynika, że nie można uwzględnić czwartego zarzutu odwołania.

F – W przedmiocie piątego zarzutu odwołania

97. W piątym zarzucie wnosząca odwołanie utrzymuje, że Sąd błędnie oddalił w pkt 110–115 zarzut naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, ponieważ nie przyznał, że wieloletnia praktyka Komisji w zakresie konkursów mogła powodować powstanie uzasadnionych oczekiwań po stronie potencjalnych kandydatów w odniesieniu do pewnych zasad rządzących konkursami.

98. Zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań stanowi jedną z podstawowych zasad Unii. Może się na nią powołać każdy podlegający prawu podmiot, u którego dany organ Unii wzbudził uzasadnione nadzieje. Jednakże, jeżeli przezorny i rozważny podmiot prawa jest w stanie przewidzieć wydanie przepisu wspólnotowego mogącego wpłynąć na jego interesy, nie może on powoływać się na tę zasadę w razie ustanowienia takiego przepisu. Ponadto podmioty prawa nie mogą mieć oczekiwań co do utrzymania istniejącej sytuacji, którą instytucje Unii mogą zmienić w ramach przysługujących im uprawnień⁴⁹.

46 — Zobacz jednak ww. w przypisie 16 opinia rzecznika generalnego M. Poiaresa Madura w sprawie Hiszpania przeciwko Eurojust, pkt 55 i nast., który wydaje się preferować system językowy wymagający pogłębioną znajomość jednego tylko języka.

47 — Zobacz pkt 83 powyżej.

48 — Wyroki: z dnia 28 czerwca 2005 r. w sprawach połączonych C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-5425, pkt 165; z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie C-229/05 P PKK i KNK przeciwko Radzie, Zb.Orz. s. I-439, pkt 61.

49 — Zobacz wyroki: z dnia 15 czerwca 2004 r. w sprawach połączonych C-37/02 i C-38/02 Di Lenardo i Dilexport, Zb.Orz. s. I-6911, pkt 70; z dnia 22 czerwca 2006 r. w sprawach połączonych C-182/03 i C-217/03 Belgia i Forum 187 przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-5479, pkt 147; z dnia 22 grudnia 2008 r. w sprawie C-443/07 P Centeno Mediavilla i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-10945, pkt 91; z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie C-496/08 P Angé Serrano i in. przeciwko Parlamentowi, Zb.Orz. s. I-1793, pkt 93.

99. Nie trzeba w niniejszym przypadku ustalać, czy stosowana wcześniej przez wiele lat przy przeprowadzaniu konkursów praktyka dopuszczająca wszystkie języki urzędowe jako drugi język mogła wzbudzić uzasadnione oczekiwania w rozumieniu orzecznictwa. W każdym razie nie ma żadnego powodu, by zakładać, że przezorny i rozważny potencjalny kandydat w ramach zdobywania wykształcenia w zakresie języków obcych może oczekiwać, że będzie w dalszym ciągu mógł używać wszystkich języków urzędowych jako drugiego języka w konkursach przeprowadzanych przez Unię. Wobec stale powiększającej się liczby języków urzędowych potencjalni kandydaci muszą liczyć się z tym, że nie wszystkie języki urzędowe jako języki obce będą miały takie samo praktyczne znaczenie. Ponadto, jak wynika ze statystyk dotyczących przyswajanych języków obcych, języki angielski, niemiecki i francuski w przeważającej mierze uważane są za najważniejsze języki urzędowe⁵⁰. Potencjalni kandydaci w przeważającej mierze przygotowali się już praktycznie na to, że te języki są dla ich kariery zawodowej ważniejsze niż pozostałe.

100. W konsekwencji także ten zarzut nie może zostać uwzględniony.

G – W przedmiocie szóstego zarzutu odwołania

101. W szóstym zarzucie wnosząca odwołanie utrzymuje, że w pkt 126 i 127 zaskarżonego wyroku Sąd naruszył art. 253 WE (obecnie, po zmianie, art. 296 ust. 2 TFUE) stanowiący, że wszystkie akty prawne są uzasadniane, ponieważ stwierdził, że administracja nie była zobowiązana w ogłoszeniach o konkursach do uzasadnienia wyboru trzech języków roboczych.

102. Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa, uzasadnienie, jakiego wymaga art. 253 WE, powinno być dostosowane do charakteru rozpatrywanego aktu. Powinno ono przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała akt, pozwalając zainteresowanym poznać podstawy podjętej decyzji. Jest to przesłanką dla obrony ich praw oraz dokonania jej kontroli przez Trybunał. Zgodnie z tym orzecznictwem nie ma wymogu, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne elementy faktyczne i prawne, ponieważ ocena, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi art. 253 WE, winna opierać się nie tylko na jego brzmieniu, ale także uwzględniać okoliczności jego wydania, jak również całość przepisów prawa regulującego daną dziedzinę. W szczególności, jeżeli z zaskarżonego aktu można wywnioskować zasadniczy cel, jaki realizowała instytucja, żądanie odrębnego uzasadnienia dla każdego z przyjętych rozwiązań technicznych byłoby zbyt daleko idące⁵¹.

103. Sąd nie zbadał tych wymogów w pkt 125 zaskarżonego wyroku, a jedynie ograniczył się w swych rozważaniach do ustalenia, czy ogłoszenia zawierały informacje konieczne do *przeprowadzenia* konkursu.

104. Słusznie kwestionują Włochy w tym względzie, że Sąd w swoich rozważaniach nie ustosunkował się do zarzutu skargi. Niezbędna treść ogłoszenia o konkursie nie jest tożsama z jego uzasadnieniem.

105. Jednakże Sąd dodał w pkt 126 zaskarżonego wyroku, że ograniczenie wyboru możliwego drugiego języka do trzech języków nie wymaga uzasadnienia, gdyż bezsporne jest, iż odpowiada ono wewnętrznym potrzebom administracji. W ten sposób Sąd dopełnił obowiązku *uzasadnienia swojej decyzji* zgodnie z art. 36 i 53 statutu Trybunału.

50 — Zobacz pkt 83 powyżej.

51 — Zobacz wyrok z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie C-27/00 i C-122/00 Omega Air i in., Rec. s. I-2569, pkt 46 i nast.

106. Wbrew stanowisku Włoch powyższemu stwierdzeniu Sądu odnośnie do *niezbędnego uzasadnienia* ogłoszeń nie można nic zarzucić także pod względem treści. Oczywiście mianowicie jest to, że warunki danego konkursu są nakierowane na wyłonienie kandydatów najlepiej odpowiadających wymaganiom zatrudniających instytucji. Dodatkowo powszechnie wiadomo, że angielski, niemiecki i francuski są najbardziej rozpowszechnionymi językami obcymi w Unii i przez to najbardziej nadają się do użycia w komunikacji wewnętrznej wydziałów. Te aspekty nie wymagają zatem szczególnego podkreślenia w ogłoszeniach.

107. A zatem także ten zarzut odwołania nie może zostać uwzględniony.

H – W przedmiocie siódmego zarzutu odwołania

108. Wreszcie siódmy zarzut dotyczy naruszenia art. 1d ust. 1 i 6, art. 28 lit. f) i art. 27 ust. 2 regulaminu pracowniczego urzędników w pkt 128–135 zaskarżonego wyroku. Sąd naruszył prawo, ponieważ stwierdził, że ocena umiejętności językowych kandydatów nie jest wyłącznie zadaniem komisji konkursowej.

109. Włochy stoją na stanowisku, że instytucja, która wydaje ogłoszenie o konkursie, nie może w ramach kwestii wstępnej dokonywać uprzedniej selekcji osób na podstawie wyłącznie kryteriów językowych. Zdaniem Włoch do wymogów językowych każdego z konkursów mają zastosowanie zasadniczo inne kryteria niż przy ocenie kwalifikacji zawodowych kandydatów.

110. Przytoczona w tym względzie przez Włochy argumentacja, w szczególności zakaz dyskryminacji ze względu na przynależność państwową, nie statuuje jednak żadnych szczególnych wymogów w odniesieniu do drugiego języka kandydatów⁵². Również w pozostałym zakresie nie są widoczne powody, dla których komisja konkursowa miałaby być uprawniona do wykluczenia kandydata za względu na niewystarczającą znajomość przez niego określonego drugiego języka, podczas gdy instytucje miałyby nie mieć tego prawa przy ustalaniu warunków konkursu.

111. W związku z powyższym również ten zarzut nie może zostać uwzględniony.

VII – W przedmiocie rozstrzygnięcia Trybunału Sprawiedliwości

112. Zgodnie z art. 61 akapit pierwszy swojego statutu Trybunał, jeśli odwołanie jest zasadne, uchyla orzeczenie Sądu. Może on następnie wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala, lub skierować sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd.

113. Ponieważ drugi zarzut odwołania i pierwsza część trzeciego zarzutu odwołania są uzasadnione, należy uchylić zaskarżony wyrok. Jednocześnie po zbadaniu drugiego zarzutu odwołania okazuje się, że zaskarżone ogłoszenia o konkursach nie spełniają wymogów art. 4 i 5 rozporządzenia nr 1 oraz art. 1 ust. 2 załącznika III do regulaminu pracowniczego. Co więcej, zgodnie z przeprowadzoną analizą pierwszej części trzeciego zarzutu skargi późniejsze opublikowanie odesłania do pierwotnych ogłoszeń nie może naprawić ewentualnej szkody wyrządzonej potencjalnym kandydatom, których językiem ojczystym nie jest niemiecki, angielski czy francuski. Dlatego też stan postępowania pozwala na wydanie ostatecznego orzeczenia. W konsekwencji należy także stwierdzić nieważność ogłoszeń.

52 — Zobacz pkt 74 i nast. powyżej.

VIII – W przedmiocie ograniczenia skutków wyroku

114. Na zakończenie chciałabym zaproponować Trybunałowi wyraźne ograniczenie skutków jego wyroku w celu uniknięcia niepewności prawnej.

115. W związku ze skargami kandydatów Trybunał orzekł, iż przy uchyleniu etapu konkursu w ramach otwartego konkursu w celu ustanowienia rezerwy kadrowej dla późniejszego naboru prawa skarżącego są dostatecznie chronione, jeśli komisja konkursowa i organ zatrudniający rozpatrzą ponownie tę decyzję i spróbują znaleźć sprawiedliwe rozwiązanie; nie ma powodu, by kwestionować wynik całego konkursu ani uchylać akty mianowań, które nastąpiły na jego podstawie. Powyższe orzecznictwo opiera się na tezie, iż musi zostać stworzony balans między interesami pokrzywdzonych przez błąd w ramach konkursu kandydatów oraz interesami pozostałych kandydatów. Sędzia musi uwzględnić nie tylko konieczność przywrócenia pokrzywdzonym kandydatom ich praw, ale również honorować uzasadnione oczekiwania wybranych kandydatów⁵³.

116. W niniejszej sprawie nie ma potrzeby orzekać, jakie działania są konieczne, aby naprawić szkodę wyrządzoną ewentualnie potencjalnym kandydatom. W każdym razie należy mieć na uwadze podlegające ochronie uzasadnione oczekiwania wybranych już kandydatów. Sporządzone w pierwotnym konkursie listy rezerwowe, tzn. również dokonane na jej podstawie mianowania, nie powinny być kwestionowane w niniejszym postępowaniu.

IX – W przedmiocie kosztów

117. Zgodnie z art. 122 akapit pierwszy regulaminu postępowania przed Trybunałem, jeżeli odwołanie jest zasadne i Trybunał orzeka wyrokiem kończącym postępowanie w sprawie, rozstrzyga on o kosztach.

118. Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości w związku z art. 118 tegoż regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Włochy wniosły o obciążenie Komisji kosztami postępowania i podnoszone przez nie zarzut drugi i pierwsza część zarzutu trzeciego zostały uwzględnione, Komisja powinna pokryć koszty Republiki Włoskiej oraz swoje własne koszty w obu instancjach.

119. W myśl art. 69 § 4 akapit pierwszy regulaminu postępowania państwa członkowskie będące interwenientami w sprawie pokrywają własne koszty.

X – Wnioski

120. Mając na uwadze powyższe, proponuję, aby Trybunał orzekł, co następuje:

- 1) Wyrok Sądu z dnia 13 września 2010 r. w sprawach połączonych T-166/07 i T-285/07 Włochy przeciwko Komisji zostaje uchylony.
- 2) Stwierdza się nieważność ogłoszeń o konkursie otwartym EPSO/AD/94/07, EPSO/AST/37/07 i EPSO/AD/95/07.
- 3) Niniejszy wyrok pozostaje bez wpływu na ważność list rezerwowych sporządzonych na podstawie tych konkursów.

53 — Zobacz wyrok z dnia 6 lipca 1993 r. w sprawie C-242/90 P Komisja przeciwko Albani i in., Rec. s. I-3839, pkt 13 i nast.

- 4) Komisja pokrywa koszty Republiki Włoskiej oraz własne koszty w obu instancjach. Republika Grecka i Republika Litewska ponoszą własne koszty.